Leto LXXV., št. 242 — Ljubljana, četrtek 28. oktobra 1943 — Posk — Conto — Prezzo: cent. 50

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11 lir — Račun pri poštno ček. zavodu: Ljubljana 10.351

Erfolgreiche Kämpfe am Volturno

Fortdauer des erbitterten Ringens zwischen Asowschen Meer und Dnjepr-Knie Bei Krementschug Sowjets im Gegenangriff zurückgeworfen

Aus dem Führerhauptquartier, 27. Okt. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Das erbitterte Ringen zwischen dem Asowschen Meer und dem Dnjeprknie dauert weiter an. Durch fortgesetzte Angriffe starker Kräfte vermochten die Sowjets eine Einbruchsstelle im Raum von Melitopol etwas zu erweitern. Dagegen scheiterten südlich Saporoschje heftige Panzerangriffe unter hohen feindlichen Verlusten. Von den zahlreichen in diesen Kämpfen abgeschossenen Panzern vernichtete eine Panzerkompanie unter Führung des Oberleutnants Graf von Ledebur ohne eigene Verluste allein 35. Im Dnjeprknie blieben die in verschiedenen Abschnitten gegen unsere Stellungen vorgetriebenen feindlichen Angriffe erfolglos.

Eine vorgestossene motorisierte Abteilung des Feindes wurde dabei zum Kampf gestellt und vernichtet.

Nordwestlich Krementschug warf ein eigener Gegenangriff die Sowjets auf ihre Ausgangsstellungen zurück.

Im mittleren Frontabschnitt wurden Angriffe der Bolschewisten westlich Kritschew und westlich Smolensk durch zusammengefasstes Artilleriefeuer zerschlagen oder im Nahkampf abgewehrt. Geringfügige örtliche Einbrüche konnten im sofortigen Gegenstoss bereinigt werden.

Die rheinisch-westfälische 16. Panzergrenadierdivision unter Führung des Generalleutnants Graf von Schwerin, verdient für ihre vorbildliche Einsatzfreudigkeit während der grossen Absetzbewegungen ostwärts des Dnjepr und bei den Kämpfen im Brückenkopf von Saporoschje besondere Anerkennung.

In einigen Abschnitten der süditalienischen Front, besonders am Volturno nördlich Capua, fanden gestern wieder lebhafte, für uns erfolgreiche Kämpfe statt.

Deutsche Kampf- und Sturzkampfflugzeuge belegten im östlichen Mittelmeer Hafen- und Batteriestellungen des feindlichen Inselstützpunktes Leros wirksam mit Bomben. Sie vernichteten in diesen Gewässern mehrere kleinere Kriegsschiffe und Versorgungsfahrzeuge des Feindes.

Uspešni boji ob Volturnu

Nadaljevanje srditih spopadov med Azovskim morjem in Dnjeprovim kolenom — Pri Kremenčugu so bile sovjetske čete s protinapadom vržene nazaj

Führerjev glavni stan, 27. okt. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil javlja:

Med Azovskim morjem in Dnjeprovim kolenom se nadaljujejo ogorčeni spopadi. S stalnimi napadi močnih sil je uspelo sovjetskim četam nekoliko razširiti nekatere vdore na področju Melitopolja, pač pa so se izjalovali južno od Zaporožja siloviti tankovski napadi z velikimi sovražnikovimi izgubami. Izmed številnih, v teh bojih sestreljenih tankov jih je uničila tankovska četa pod vodstvom poročnika grofa von Ledebura sama, brez lastnih izgub 35. V Dnjeprovem kolenu so ostali brez uspeha sovražni napadi v raznih odsekih. Pri tem je bil nek napredujoči sovražnikov motorizirani oddelek prisiljen stopiti v boj in uničen.

Severnozapadno od Kremenčuga je naš protinapad vrgel sovjetske čete nazaj v njihove izhodiščne postojanke.

V srednjem odseku bojišča so bili napadi boljševikov zapadno od Kričeva in zapadno od Smolenska razbiti v strnjenem topniškem ognju ali pa odbiti v bojih iz bližine. Manjši krajevni vdori so bili očiščeni s takojšnjimi protisunki.

Posebno pohvalo zasluži za svoj vzoren nastop med velikimi odmikalnimi pokreti vzhodno od Dnjepra in pri bojih za zaporoško mostišče rensko-vestfalska 16. oklopna divizija pod vodstvom generalnega poročnika grofa von Schwerina.

V nekaterih odsekih južnoitalijanskega bojišča, zlasti ob Volturnu severno od Capue, so bili včeraj zopet živahni in za nas uspešni boji.

Nemška bojna in strmoglavna letala so bombardirala z uspehom v vzhodnem Sredozemlju luko in topniške postojanke sovražnega otoškega oporišča Leros. V teh vodovjih so uničila več manjših sovražnih vojnih in oskrbovalnih ladij.

Pravičen ukrep

Zaplemba imovine upornika ing. Serneca Dušana

Po izvršenem predpisanem postopku izrekam na podstavi čl. 6. naredbe Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino z dne 6. novembra 1942. št. 201, o zaplembi imovine upornikov in utanovitvi Zavoda za upravljanje in likvidacijo te imovini ter na podstavi čl. 1. razglasa Vrhovnega komisarja na operacijskem ozemlju Jadransko primorje o upravljanju Ljubljanske pokrajine zaplembo vse premične in nepremične imovini brez izjeme, lastnine upornika ing. Serneca Dušana, bivšega bana dravske banovine in posestnika v Ljubljani.

Pozivajo se po čl. 7. in v izogib kazenskih odredb po čl. 8. gori citirane naredbe vsi morebitni imetniki premičnin po katerem koli naslovu, lastnine ing. Serneca Dušana, in njegovi dolžniki, naj prijavijo v tridesetih dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanji, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, stvari, ki jih imajo, in dolgove, katere mu dolgujejo, s prepovedjo, vrniti njemu ali drugemu stvari ali dolgovani znesek tudi le deloma plačati.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu šefa pokrajinske uprave v Ljubljani.

Ljubljana, dne 25. oktobra 1943.

Šef pokrajinske uprave:
Predsednik gen. Rupnik.

* * *

Naredba o zaplembi imovine upornikov, po kateri je z gornjo odločbo sedaj izrečena tudi zaplemba premične in nepremične imovine bivšega bana inž. Dušana Serneca, je bila izdana že pred letom dni in je bila že večkrat izvajana. Po načinu njenega izvajanja pri je javnost videla v njej izraziti kazenski ukrep, s katerim je bila izrečena bodisi samostojna kazen, bodisi dodatna k sodni kazni.

Sedaj se bo zopčaj imovinske zaplembe bistveno spremenil. Kakor smo namreč informirani, je predsednik pokrajinske uprave g. general Rupnik odredil, naj Zavod za upravljanje in likvidacijo zaplenjene imovine odslej vse za stanovanje primerne zaplenjene prostore in premičnine stavi na razpolago mestni občini. Ta bo v teh stanovanjih nastanila nesrečne brezdomce, torej ljudi, ki so brez lastne krivde izgubili streho in morajo iskati zavetišča po raznih barakah in drugih nezdravih zasilnih stanovanjih. Pri tem bodo zlasti prišli v poštev tudi oni nesrečneži, ki so izgubili streho in imetje po krivdi partizanov.

Naredba o zaplembi uporniške imovine bo s tem dobila značaj popravila škode, katero je prizadeti povzročil ali pomagal povzročiti nedolžnim ljudem. Na ta način bo dobila poudarjeno socialno obeležje. Upravičenost in pravičnost zaplembe bosta zaradi tega vsem še bolj evidentni kakor doslej. Vsa javnost bo z zadoščenjem vzela na znanje, da morajo oni, ki so povzročili in še povzročajo toliko gorja — med njim je po svojem lastnem priznanju tudi inž. Dušan Sernec — pomagati, da se to gorje olajša.

Nov strahopetni izdajalec razkrinkan

Farinacci o izdajstvu admirala Brivonesija

Milan, 27. okt. DNB. Robert Farinacci ostro razkrinkava italijanske generale in admirale, ki so bili sledili Badoglijevi vladi in se pridružili sovražniku. Sedaj piše o mornariškemu admiralu Brivonesiju, ki je kriv za poraz v Egiptu. Moral bi namreč ščititi v Sredozemskem morju konvoj s šestimi petrolejskimi ladjami. Toda prepustil je bil le-te sovražniku, pobegnil s svojim vojnim brodovjem in je tako bilo vseh šest petrolejskih ladij potopljenih. Niti brodolomcem ni prišel na pomoč.

Čete pri El Alameinu, ki so bile pripravljene za pohod v Aleksandrijo, so tako zaman čakale na bencin. Zategadelj je obstalo napredovanje. Če bi bil admiral Brivonesi res pogumen poveljnik, potem bi nemara utegnili zmagati na egiptskem vojnem pohodu. Vsekakor je preiskava ugotovila, da je moral konvoj, ki je nenadoma vzel smer Malte, pasti sovražniku v roke.

Namesto da bi Brivonesi prišel pred vojno sodišče, je bil kratko za tem imenovan za poveljnika vojnega pristanišča Maddalena na Sardiniji. V tej luki sta bili zasidrani križarki »Trst« in »Gorica«. Sovražni izvidniki so že večkrat preleteli luko in jo fotografirali. Tako se je sleherni razen poveljnika zavedal grozeče nevarnosti in nujnosti, da zasidra ladje v kaki drugi luki.

Dne 10. aprila 1943 je sledila katastrofa. Na stotine bomb je bilo odvrženih na vojno luko La Maddaleno. Na stotine članov posadk je bilo ubitih. Izdajstvo je bilo očividno. Pozneje pa se je še ugotovilo, da je bila Brivonesijeva žena Angležinja in sestra nekega angleškega admirala.

Napad devetih sovjetskih strelskih divizij zapadno od Kričeva zavrnjen

Skrajšanje bojišča zapadno od Smolenska — 2600 sovjetskih banditov uničenih jugozapadno od Mogileva

Berlin, 27. okt. DNB. Na srednjem odseku vzhodnega bojišča, zapadno od Kričeva, so pripravljalne sovražne postojanke kakor tudi njegov v zadnjem času ojačen topniški ogenj na nemške črte in zveze z ozadjem dajale slutiti, da nameravajo podvzeti boljševiki tukaj nov sunek proti naši obrambni fronti. Ujetniki in dezerterji, ki smo jih ob različnih izvidniških akcijah zajeli, so nam potrdili to naše predvidevanje. 25. oktobra so prešli Sovjeti na razmeroma široki fronti v varstvu goste megle k nepričakovanemu napadu.

Po izredno močni topniški predpripravi so napadli z 11 strelskimi divizijami. Najprej jim je uspelo vdreti na več mestih v nemško glavno bojno črto. Razvili so se ostri in ogorčeni boji z blizu, od katerih so prešli naši grenadirji k protinapadu in povsod ponovno zasedli glavno bojno črto. V drznem sunku so nato potisnili Sovjete celo deloma daleč od glavne bojne črte. Pri tem jim je uspelo zopet osvojiti kraj, ki so ga pred dnevi izgubili v ogorčenih borbah.

Na bojišču zapadno od Smolenska smo na nekaterih odsekih ponovno nazaj zavzeli nemške črte. Krajevni sovražni napadi za motenje naših premikanj so bili uspešno zavrnjeni. Južno od Velikih Lukov so očistili naši grenadirji pri nekem presenetljivem sunku vdorno mesto Sovjetov, zadržano vse zadnje dni.

Na severu vzhodnega bojišča so bili zaradi stalnega poslabšanja vremena, ki je izpremenil pokrajino, ceste in pota počasi v samo blato in močvirje, le manjši boji. Leti so se omejili večinoma na običajno obojestransko izvidniško delovanje.

V ozadju nemškega bojišča, jugozapadno od Mogileva, so dne 19. oktobra podvzele razmeroma slabotne nemške sile očiščevalno akcijo proti 3600 mož močni banditski skupini. Pri tem jim je tudi uspelo, da so obkolili to tolpo v nekem gostem močvirnatem gozdnem ozemlju. Kljub nepreglednosti bojišča jim je uspelo razdeliti bandite v tri različne skupine in jih do 22. oktobra popolnoma uničiti. Sovražnik je izgubil pri tej očiščevalni akciji 1769 mrtvih, 470 prebežnikov in veliko število strojnic, metalcev granat in drugega vojnega gradiva. Okoli 1000 dvomljivih eksistenc, ki so se pridružile tej tolpi, je bilo pri teh bojih v močvirnatem gozdnem ozemlju zajetih, medtem ko so številni padli in ranjenci banditov za vedno izginili v močvirju.

Zaradi poslabšanja vremena je letalstvo le malenkostno posegalo v boje na srednjem in severnem vzhodnem bojišču. Na visokem severu so sestrelili finski lovci eno sovražno letalo.

Neguš zahteva italijanske vojake kot delavce

Tako si Badoglio gotovo ni predstavljal posledic svojega izdajstva

Barcelona, 27. okt. DNB. Iz Gibraltarja javljajo, da je Neguš zahteval uradno pri anglo-ameriških vojaških oblasteh v južni Italiji več tisoč italijanskih vojakov za delavce. On želi, tako piše, biti na vsak način upoštevan pri razdeljevanju teh delavskih kontingentov in opominja na obljube angleške vlade, da mu bo v primeru angleške zmage nad Italijo dano zadoščenje.

To je sedaj posledica Badoglijeve brezpogojne kapitulacije. Z vseh strani dobiva dnevno nove brce. Ni še dovolj, da morajo badoglijevski italijanski vojaki delati v lastni deželi kot sužnji Anglo-Aemričanov, ampak se smatra sedaj tudi etiopski trabant upravičenega, da postavlja slične zahteve. Če je torej Badoglio menil, da lahko pričakuje kot »soborilec« spoštovanje ali celo zahvalo, potem lahko vedno bolj čuti, da smatrajo njega in njegove vojake le kot premagane sovražnike in temu primerno tudi z njimi postopajo.

Izjalovljen letalski napad na pomorsko oporišče ob francoski obali

Nemška bojna letala nad Egejskim morjem

Berlin, 27. okt. DNB. Dne 27. oktobra popoldne je poizkušal neki mešan oddelek angleških bombnikov in lovcev napasti neko oporišče nemške vojne mornarice na zapadni francoski obali. Nemudno je zašel v koncentrični ogenj težkega mornariškega protiletalskega topništva in je moral odvreči svoje bombe na slepo srečo. V tem trenutku se je prikazala vrsta strmoglavnih letal, ki so poizkušala napasti pristaniške iz najnižje višine. Obrambni ogenj protiletalskega topništva pa je bil tako dober, da sta se že po prvih izstrelkih zrušili v ognju dve letali, tretje pa je zaradi težkih poškodb moralo zasilno pristati. Angleži so med 17. in 18. uro podvzeli še enkrat strmoglavni napad, toda tudi tokrat je ogorčen obrambni ogenj lahkega mornariškega protiletalskega topništva zbil tri angleška letala. Na povratku domov so nemške zašitne ladje obstreljevale ostala angleška letala in sestrelila dve. Tako so morali plačati Angleži ta brezuspešni poizkus napada na nemško oporišče z izgubo 8 letal.

Berlin, 27. okt. DNB. Močnejše sile nemških bojnih in strmoglavnih letal so bombardirale v torek neko sovražno otoško oporišče na Egejskem morju. Na pristaniških napravah tega oporišča so bombni zadetki v polno povzročili novo težko škodo. Posebno priprave za natovarjanje in skladiščne barake so bile močno poškodovane, večje število sovražnikovih baterij pa je bilo uničenih. Istočasno sta bili uničujoče zadeti dve manjši sovražni vojni ladji in v nekem zalivu potopljeni dve enojambornici. Naši oddelki niso utrpeli pri teh napadih nobenih izgub.

Anglija kot evropski problem

Berlin, 26. okt. DNB. Pod naslovom »Celina in otok« prinaša »Berliner Börsen-Zeitung« serijo člankov svojega sodelavca Viljema von Kriesa v katerih se bavi pisatelj s temo »Anglija in evropski problem«. Med evropskimi narodi, piše Kries, ima Anglija posebno jasen, čeprav kar vražji pojem Evrope. Anglež poseduje živo »evropsko zavest«. Tudi londonsko zunanje ministrstvo uganja že stoletja »evropsko politiko«. Pri tem pa ocenjujejo vse zveze s posameznimi državami na kontinentu s stališča celote. To celoto pa predstavlja skupnost vseh angleških interesov na evropski celini. Vrednost, ki jo ima kaka posamezna evropska država za angleško zunanjo politiko, se ocenjuje zgolj po Angliji storjenih uslugah. Te pa vrednoti London vsakokrat drugače, ker stalno upošteva celotni evropski položaj. Evropska raznolikost ni nikdar mogla razumeti vsebine angleške evropske politike, katere glavno geslo je »ravnotežje sil«.

Pisatelj se nadalje podrobno bavi z razlogi tega političnega pojava in podčrtuje njegovo edino izjemo, namreč nemški evropski čut. Evropa kot predstava in pojem, nadaljuje Kries, bi bila za Anglijo največja nevarnost. Evropski red je pošast, ki navdaja »sanje« vsakega angleškega državnika, da tudi povprečnega Angleža s strahom, ker se dobro zaveda, da bi le z nastankom splošne evropske zavesti prenehala angleška nadvlada.

Kot Nemci in Evropci stojimo v tej vojni morda prvič pred jasnim spoznanjem svoje evropske naloge, ki sega daleko preko te vojne in ki mora streti angleški »evropski monopol«. Ta je le vsled tega mogoč, ker poseduje vsak Anglež v svoji politični zavesti pojem evropske enotnosti kot svoj angleški politični problem, dočim primanjkuje mnogim Evropcem slične zavesti. Edino angleški mogočniki vodijo danes zavedno »evropsko« politiko, ki pa hoče podjarmiti ves kontinent. Če smatra Holandec, da je več vreden kot Flamec, in se ima Normandec za pomembnejšega od Gaskonca, je to vse le Angležem v korist.

Na žalost pa je res, da so v Evropi politična čustva često močnejša kot pa zdrava politična pamet. In ker je tako, uspeva angleškim intrigantom, da vedno znova zanetijo spore in vojne, ki večajo angleško bogastvo in moč. Če bi se pa vsi evropski narodi skupno odločili ter smatrali Anglijo za najvažnejši predmet svoje politike, bi bila ta vojna dobljena za vsako evropsko državo.

Anglija in Amerika sta pripravljeni žrtvovati male države Sovjetom

Bukarešta, 27. okt. DNB. »Curentul« nastopa proti demilitarizaciji majhnih narodov. List piše, da takšna razorožitev majhnih narodov ni nič drugega kot ohrabritev sovjetske ekspanzije. Tudi če bi hoteli pristati, da bodo Finska, Baltske države, Poljska in Rumunija demilitarizirane in da jim bodo Anglija, Zedinjene države in Sovjeti na najbolj svečan način s pogodbo jamčili njih miren razvoj, in če bi hoteli verjeti, da bosta Anglija in Zedinjene države tudi držale to pogodbo, vendar ni nobenega dvoma, da ne bodo zategadelj Sovjeti opustili svojih napadalnih namenov.

Toda tudi če hočejo v Moskvi uradno ohraniti videz iskrenosti, bi v danem trenutku v posameznih deželah ustanovili komunistične stranke in si s tem sami ustvarili zaželjeno pretvezo za oboroženo intervencijo proti državam, ki so brez obrambe. Proti takšni sovjetski intervenciji pa bi bile tudi Anglija in Amerika popolnoma brez moči.

One ne bi, tako izjavlja list, žrtvovale svoj mir in mobilizirale samo v obrambo neodvisnosti Finske ali Rumunske. Tudi če bi »zavezniški« vladi to hoteli storiti, jim tega ne bi dopuščalo javno mnenje njih narodov, obdelano od Sovjetov.

Dvomljivo vrednost takšne anglo-ameriške zaščite pred Sovjeti pa podčrtava list z ugotovitvijo: Kaj bi oviralo sovjetske armade prodreti v Evropo, posejano s kominternskimi garnizoni, do Atlantika, če bi bila odstranjena nemška vojna sila. Ako hočemo ali nočemo, ako nam prija ali ne, smo prisiljeni ugotoviti, da Sovjeti na svoji poti za podjarmljenjem Evrope ne naletijo na nobeno drugo oviro kot le na nemško.

„Nesramna vprašanja" v spodnji zbornici

Churchill odklanja vsako pojasnilo o socialnih vprašanjih

Ženeva, 27. oktobra DNB. Že nekaj časa vidimo iz angleških listov, da se opaža očitno v širokih množicah naraščajoče nezaupanje proti socialnim načrtom Churchillove vlade. Vedno glasneje se pojavlja zahteva, da mora vlada končno uresničiti svoje socialno-politične obljube.

Sedaj so zastavili tudi Churchillu v angleški spodnji zbornici različna topogledna vprašanja. Hoteli so dobiti od njega izjavo, kaj je sedaj z Beveridgevim načrtom. Churchill pa je vprašavalca kratkomalo napotil na ministra brez listnice. Na to so mu poslanci očitali, da poriva odgovor na takšna vprašanja vedno na kakega slamnatega moža. Radi tega očitka je Churchill surovo izjavil, da na takšna »nesramna vprašanja« sploh več ne bo odgovarjal. Pri tem pa je Churchill tudi ostal, ko je poslanec delavske stranke Shinwel proti temu protestiral in izrazil svoje mišljenje, da od Churchilla imenovani minister sploh ni v stanju zadovoljivo odgovoriti na socialno-politična vprašanja.

Omembe vredno je, da označuje Churchill vprašanja o svojih socialno-političnih načrtih kot »nesramna«. Medtem pa je inscenirał svoječasno z Beveridgevim načrtom velikopotezno agitacijo med angleškimi delavskimi množicami, da bi si jih pridobil za plutokratsko vojno. Nato pa je popolnoma opustil ta vprašanja in od tedaj se ni zgodilo v Angliji na socialno-političnem polju ničesar, razen da so tu pa tam plutokratski listi, če so vojni dobičkarji hoteli podžgati delavstvo k večjim storitvam, vrgli v javnost par socialnih fraz.

Successi combattivi al Volturno

Dal Quartier generale del Führer, 27 ottobre. DNB. Il Comando Supremo germanico comunica:

L'accanita lotta tra il Mar d'Asov ed il ginocchio del Dnjeper prosegue. I sovietici, conducendo attacchi senza sosta con l'impiego di ingenti forze, sono riusciti ad allargare alquanto un posto di penetrazione nella zona di Melitopol. Al contrario a sud di Saporoscie sono falliti poderosi attacchi sferrati con mezzi corazzati causando alte perdite al nemico. Fra numerosi carri armati distrutti in questi combattimenti una compagnia di carri armati al comando del tenente conte von Ledebur ne ha distrutto sola 35. Nella zona del ginocchio del Dnjeper gli attacchi nemici lanciati contro le nostre posizioni in diversi settori sono rimasti senza successo.

Un reparto corazzato del nemico spintosi in avanti è stato implicato in combattimento e poi annientato.

A nordovest di Cremenciug un proprio contrattacco ha ricacciato i sovietici alle loro posizioni di partenza.

Nel medio settore del fronte gli attacchi dei bolscevichi ad ovest di Criciev e ad ovest di Smolensk sono crollati nel fuoco concentrato di artiglieria ossia sono stati respinti in combattimenti da vicino. Brecce poco importanti di carattere locale sono state epurate in contracolpi immediati.

La 16a Divisione di granatieri corazzati proveniente dalla Renania e Vestfalia al comando del tenente generale conte von Schwerin merita per il suo esemplare comportamento battagliero durante i grandi movimenti di rimossa verso l'est del Dnjeper nonchè nei combattimenti svoltisi nella testa di ponte di Saporoscie particolare riconoscimento.

In alcuni settori del fronte meridionale italiano, specialmente sul Volturno a nord di Capua, si ebbero ieri nuovamente vivaci combattimenti terminati a nostro favore.

Aerei da combattimento e da picchiata germanici nel Mediterraneo orientale sottoponevano al bombardamento con successo il porto e le postazoni di batterie della base insulare nemica di Leros. Gli stessi distruggevano nelle stesse acque parecchie minori navi da guerra ed unità di rifornimento del nemico.

Podaljšanje mandata angleškega parlamenta

Stockholm, 27. okt. DNB. Za eno leto je bil znova podaljšan mandat sedanjega angleškega parlamenta. Morrison je izjavil, da bi bile nove volitve za potek vojne zelo škodljive.

Analfabeti v ameriški vojski

Ženeva, 27. okt. DNB. »Readers Digest« ugotavlja, da ne zna 750 000 ameriških vojnih obveznikov niti brati niti pisati.

Ducejeva naredba

za zaščito notranje varnosti v Italiji

Rim, 27. okt. DNB. Italijanski Službeni list objavlja Ducejev ministrski dekret, ki obravnava disciplino italijanskega naroda v vojnih časih. Naredba obsega skupno 13 točk. V teh bodo vsi, ki med drugim pomagajo pri begu vojnim ujetnikom ali internirancem, priobčujejo tiskane članke proti ugledu osnih sil, ogražajo javno varnost, obiskujejo nedovoljena zborovanja, stavijo v obrat ali dopuščajo obratovati radijske postaje ali pa poslušajo sovražne radijske odlaje, pobegnejo z dela, se udeležujejo stavk ali pa izvajajo slična protidržavna dela, obsojeni na zaporno kazen, v težjih in posebej navedenih slučajih pa celo na smrt. Naredba je stopila v veljavo z dnem objave v službenem listu.

Francoski prostovoljci za vzhodno fronto

Pariz, 27. okt. DNB. Novi kontingent francoskih prostovoljcev se je odpeljal iz Pariza na vzhodno bojišče. Tej edinici poveljuje stotnik Bridoux, sin državnega tajnika za obrambo generala Bridouxa.

Hrvatska priznala vlado svobodne Indije

Zagreb, 27. okt. DNB. Uradno javljajo, da je hrvatska vlada priznala vlado svobodne Indije.

Kaznovan izdajalec

Berlin, 27. okt. DNB. 56letni bančni ravnatelj Georg Miethe iz Hindenburga, ki ga je ljudsko sodišče obsodilo na smrt, je bil usmrčen. Miethe je že delj časa širil kot obratovodja med svojimi nastavljenci izdajalska in rušilna gesla. Miethejevo izdajalsko vedenje je moralo biti posebno zategadelj najstrožje kaznovano, ker je brez vsakega čuta odgovornosti zlorabljal svoj položaj obratovodje, namesto da bi bil vsem svojim nemeščencem v vzgled.

Razglasi vrhovnega komisarja

Naredba o izvrševanju javne oblasti po Vrhovnem komisarju na operacijskem ozemlju „Jadransko primorje" in o upravljanju Ljubljanske pokrajine

Zaradi izdajstva italijanskega kralja in Badoglijeve vlade je bila Nemška država prisiljena, da zavaruje nadaljevanje skupnega boja proti boljševizmu in plutokracijam z zasedbo italijanskega imperija. Zasedeno italijansko ozemlje je operacijsko območje nemške vojne sile. Vsi ukrepi, ki so jih na tem operacijskem območju nemška vojna in civilna oblastva že izdala ali jih še izdajo, imajo namen doseči zmago. To območje potrebuje v ta namen močno povezanost in enotno vodstvo, da se zajamčita javni mir in red, da se preprečijo poskusi motenj po razotnih elemntih ter da se mobilizirajo vse sile za zmagovito nadaljevanje vojne. Za območje podrejenega mi operacijskega ozemlja »Jadransko primorje« odrejam torej sledeče:

Čl. 1. — Na operacijskem ozemlju »Jadransko primorje«, ki ga tvorijo pokrajine Furlansko, Gorica, Trst, Istra, Ljubljana in Kvarner, vštevši priključena ozemlja Sušaka, Bakra, Čabra, Kastva in Krka, izvršujem celotno civilno javno oblast izključno jaz.

Č. 2. — Pravo, ki je veljalo doslej v teh pokrajinah, ostane v veljavi, kolikor ni v nasprotju z ukrepi za varnost tega ozemlja ali pa ga jaz izrečno ne spremenim.

Čl. 3. — Vsa oblastva in vsi javni uradi poslujejo po mojih navodilih dalje.

Čl. 4. — Moje naredbe se bodo objavljale v uradnem listu »Verordnungs- und Amtsblatt des Obersten Kommissars in der Operationszone ‚Adriatisches Küstenland'«.

Naredbe dobe, kolikor ni določeno drugače, veljavnost z objavitvijo.

Čl. 5. — Ta naredba ima vzvratno veljavnost od 29. septembra 1943.

Izdano v Celovcu dne 1. oktobra 1943.

Vrhovni komisar:
Rainer, s. r.

Na osnovi podeljenega mi pooblastila odrejam:

Čl. 1. — V Ljubljanski pokrajini vodi upravo po mojih navodilih šef pokrajinske uprave s sedežem v Ljubljani. V tem svojstvu ima naziv predsednika.

Čl. 2. — Šefa pokrajinske uprave imenujem jaz in je meni odgovoren.

Za izvrševanje svojih nalog uporablja obstoječe upravne ustanove Ljubljanske pokrajine.

Izdano v Celovcu dne 20. septembra 1943.

Vrhovni komisar:
Rainer, s. r.

*

Za šefa pokrajinske uprave v Ljubljanski pokrajini postavljam župana mesta Ljubljane, diviz. generala Leona Rupnika.

Predsednik Rupnik prevzame v smislu moje naredbe z dne 20. septembra 1943 o upravljanju Ljubljanske pokrajine vodstvo uprave te pokrajine z dnem 22. septembra 1943.

Izdano v Celovcu dne 21. septembra 1943.

Vrhovni komisar:
Rainer, s. r.

Naredba o liri kot zakonitem plačilnem sredstvu

Na podstavi podeljenega pooblastila odrejam:

Čl. 1. — Na operacijskem ozemlju »Jadransko primorje« je lira še dalje edino veljavno plačilno sredstvo.

Čl. 2. — Do nadaljnje odredbe se določa obračunski tečaj: RM 1 = 10 lir.

Trst, dne 14. oktobra 1943.

Vrhovni komisar:
Rainer, s. r.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO UNION Telefon 22-21
Kako je stari zvitž lisjak ukanil lakomnega mešetarja Vam predočuje sijajna burka
PRODANI STARI OČKA
Josef Eichheim, Erna Fentsch, Winie Markus, Oskar Sima itd.
Predstave: ob 15.30 in 17.30 uri.

KINO MATICA Telefon 22-41
Kolonialni velefilm! Epična borba smrt prezirajočih znanstvenikov v afriških pragozdovih proti muhi tsetse, povzročiteljici spalne bolezni... Originalni posnetki pragozdov in zveri... Zamorski plesi in glasba!
GERMANIN
V glavnih vlogah: Luis Trenker, Paul Petersen in Lotte Koch. Predstave ob delavnikih ob **15. in 17.30 uri.** V nedeljo in na praznik ob **10.30, 13.30, 15.30 in 17.30**

Tel. 27-30 **KINO SLOGA** Tel. 27-30
Pravi HANS ALBERS-ov film, poln življenja, dovtipov, napet, v sijajni opremi in najboljši zasedbi, dramatičen, obenem poln humorja je **Tobis**-ov velefilm
BARON TRENK
Sodelujejo Käthe Dorsch, Sibille Schmitz, Oskar Sima in mnogo drugih najboljših umetnikov. Režija: H. Selpin.
Predstave ob delavnikih ob 15 in 17. Priskrbite si vstopnice v predprodaji!

IZ LJUBLJANE

—lj **Obeta se lepo vreme.** Včeraj je deževalo kljub naraščanju zračnega tlaka. Popoldne je že kazalo na izboljšanje in ponoči se je zjasnilo, a ker se je močno ohladilo, je bila davi nenavadno gosta megla. Včeraj se je najvišja temperatura dvignila samo na 12.6°. Današnja minimalna temperatura je pa znašala 6.4°. Zračni tlak je naraščal vso noč in tudi še davi. Popoldne bo najbrž posijalo solnce. Morda smemo upati, da bo vreme lepo tudi o vseh svetih.

u— **Hišne stražine protiletalske zaščite** z izkaznicami št. 1200 do 1800 (številka je na desnem gornjem robu izkaznice) opozarjamo na obvezni sestanek, ki bo v četrtek, 28. t. m., ob 16. v frančiškanski dvorani. Tega sestanka naj se udeleže tudi zamudniki prvih dveh skupin, torej hišni stražine z izkaznicami od 1 do 1200.

—lj **Vodnikova pratika za leto 1944**, ta naša priljubljena ljudska čitanka, bo spet prinesla vsem in vsakomur obilo zanimivega, zabavnega in poučnega čtiva. Včlanite se čimprej v Vodnikovo družbo!

—lj **Nesreče.** V ljubljansko bolnišnico so prepeljali dva pastirja, ki sta bila po nesreči ranjena od mine na paši. Prvi, Janez Jurček, je 15 letni sin mesarja iz Preserja in je ranjen na glavi, drugi pa Janez Kogovšek, 14 letni sin posestnika od Št. Jošta, ranjen v trebuh. — V bolnišnici se tudi zdravita 21 letna služkinja Neža Trnovec iz jubljane in Peter Mozetič, 62 letni zidar iz Ljubljane; oba imata zlomljeno desno nogo.

—lj **Strokovno nadaljevalna šola za stavbne obrti** znova sporoča mojstrom in vajencem, da se je začel redni pouk v poslopju IV. ljudske šole na Prulah. Pouk je vsak torek in vsak četrtek ob 13.30.

—lj **Ženska strokovna nadaljevalna šola za umetne in oblačilne obrti** se bo začela v četrtek, 28. oktobra. Zato naj vse učenke v četrtek ob 14 pridejo v šolo na Prulah, od tod bodo pa skupno odšle v meščansko šolo na Vič k rednemu pouku.

—lj **Stvari iz šole pri Sv. Jakobu** naj ljudje, ki imajo še shranjene, takoj prineso nazaj v mestni šolski odsek v Turjaški palači v Gosposki ulici 15, ali pa jih naj tam takoj naznanijo, da se izognejo kazni za tatvino, ker so vsa imena znana.

—lj **Burgundec, staro belo vino**, zelo dobro, toči gostilna Lovšin!

—lj **Učbenik za angleški jezik**, ki ga je priredil univ. lektor prof. dr. Janko Kotnik, bo izšel začetkom prihodnjega meseca v založbi knjigarne **Tiskovne zadruge v Ljubljani.** Kdor učbenik v imenovani knjigarni (Šelenburgova 3) v naprej naroči do 30. oktobra t. l., ga dobi za 50 lir.

—lj **Nov zvezek »Police za male«.** Pravkar je izdala knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani zbirko veselih in žalostnih prigod, ki jih je v zelo živahnih verzih napisal Cvetko Golar in v zabavnih risbah ilustriral Edo Deržaj.

—lj **Izvstno tirolsko vino** toči gostilna Lovšin. Odlična domača kuhinja!

KLOBUČARNA
„P A J K"
Vam strokovno osnaži, preoblika in prebarva Vaš klobuk, da izgleda kot nov. — Lastna delavnica.
Zaloga klobukov. — Se priporoča
RUDOLF PAJK, LJUBLJANA,
SV. PETRA CESTA ST. 38
MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 12
(Nasproti hotela Union)

Razglasi pokrajinske uprave

Pokrajinska uprava v Ljubljani je dovolila, da ima šolska mladina dne 2. novembra pouka prost dan, da se lahko udeleži na Vernih duš dan maše zadušnice za umrle in padle bojevnike v prvi svetovni vojni in druge rajnke ter da lahko v spremstvu staršev obišče grobove rajnkih.

*

Na podlagi dovoljenja pokrajinske uprave smejo uslužbenci njej podrejenih uradov in ustanov izostati dne 2. novembra iz običajne službe v dopoldanskem času zaradi udeležbe pri žalni sveti maši za padle bojevnike v prvi svetovni vojni, ki bo ob 9. dopoldne v frančiškanski cerkvi.

*

Pokrajinska uprava v Ljubljani je na prošnjo bivših bojevnikov iz prve svetovne vojne dovolila, da se dne 1. novembra popoldne vrši na pokopališču pri Sv. Križu pred vojaško grobnico žalna svečanost v počastitev spomina umrlih in padlih bojevnikov iz prve svetovne vojne. Na tej žalni svečanosti se bodo izvršili cerkveni in liturgični obredi in pele žalostinke.

*

Pokrajinska uprava v Ljubljani je dovolila, da se sme opraviti žalna maša za padle bojevnike iz prve svetovne vojne v frančiškanski cerkvi dne 2. novembra t. l. ob 9. dopoldne.

*

Pokrajinska uprava v Ljubljani je tudi letos, kakor vsako leto, dovolila, da pobira šolska mladina v šolah cvetje za okrasitev grobov za šolo zaslužnih mož ter padlih bojevnikov iz prve svetovne vojne. Nabrano cvetje bo odpeljal, kakor vsako leto, voz mestne občine ljubljanske na grobove rajnih.

*

Pokrajinska uprava v Ljubljani razglaša: Vsako zbiranje prispevkov za domobranstvo je odslej ukinjeno. Domobranci bodo v bodoče s posebnim pooblastilom predsednika pokrajinske uprave zbirali prispevke samo za siromašno prebivalstvo Dolenjske, ki je ostalo po partizanski krivdi brez vsega, brez domov in živeža.

Podaljšanje odmere zgradarine za davčno leto 1944

Na podstavi člena 1. razglasa Vrhovnega komisarja na operacijskem ozemlju »Jadransko primorje« o upravljanju Ljubljanske pokrajine z dne 20. septembra 1943 št. 1 (Službeni list št. 248-77) ter člena 125. zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928 se odreja:

Čl. 1. — Zgradarina, kakor je bila pravnomočno odmerjena za leto 1942. in podaljšana za leto 1943., se v enaki izmeri podaljšuje tudi za davčno leto 1944.

Čl. 2. — Za zgradbe, katerih letni dohodek se je po stanju na dan 1. decembra 1943 iz katerega koli razloga znižal ali zvišal za najmanj 25 % nasproti zadnji veljavni odmeri, se davek odmeri na novo.

Zadevne prošnje in prijave se morajo vložiti v času od 1. do 30. decembra 1943.

Ljubljana, dne 25. oktobra 1943.

Šef pokrajinske uprave:
Predsednik gen. Rupnik.

Naredba o trgovini s sadjem

Smatrajoč za potrebno, urediti trgovino s sadjem, je šef pokrajinske uprave v Ljubljani na podlagi člena 1. razglasa vrhovnega komisarja z dne 20. septembra 1943, št. 1, izdal naslednjo odredbo z dne 26. t. m., ki je s tem dnem stopila v veljavo:

Nakup in prodaja sadja (svežega in suhega), domačega pridelka in uvoženega, sta v Ljubljani dovoljena edino tvrdkam, ki imajo obrtno pooblastilo in dobé za to še odobrenje Prevoda.

Za prevoz sadja v količinah nad 10 kg je potrebno dovoljenje Prevoda.

Nadzorstvo nad trgovino in razdeljevanjem sadja vodi Prevod, ki se obenem pooblašča, da izda izvršilne predpise k tej naredbi.

Prekrški te naredbe kakor tudi izvršilnih predpisov, ki se izdajo na osnovi te naredbe, se kaznujejo z denarno globo 50.000 lir ali z zaporom do dveh mesecev. V težjih primerih se lahko združita obe kazni. Razen tega se v vsakem primeru odredi tudi zaplemba blaga.

Počastitev dr. I. Preglja ob njegovi 60 letnici

Prisrčna proslava v palači pokrajinske uprave

Ljubljana, 28. oktobra

Včeraj je praznoval odlični slovenski pisatelj, markantni oblikovalec naše misli, sloga in besede prof. dr. Ivan Pregelj svojo 60letnico. Življenjski jubilej našega tolminskega barda so proslavili v ožjem prijateljskem krogu predstavitelji dominsvetovske književno kulturne smeri. Javno priznanje pa je hotel dati slavljencu tudi predsednik pokrajinske uprave v Ljubljani general L. Rupnik, ki ga je povabil včeraj ob 12. v svoj kabinet v palači predsedstva pokrajinske uprave, da mu izrazi čestitke in zahvalo za njegovo pomembno kulturno delo.

V navzočnosti uglednega slavljenca, njegovih svojcev in številnih odličnih predstavnikov je spregovoril predsednik pokrajinske uprave general Rupnik tople besede, s katerimi je izrazil dr. I. Preglju iskreno priznanje. Dejal je:

»Ob šestdesetletnici vašega, slovenskemu narodu darovanega, plodnega življenja cenim za svojo častno dolžnost, da se vam kot predsednik pokrajine z vsem priznanjem zahvalim v svojem in v imenu naroda za vsa vaša prizadevanja in delo na šolsko-vzgojnem, še posebno pa na književnem polju. S plemenito, lepo, vedno poetično svojo slovensko besedo ste ne samo nem, temveč v prevodih tudi drugim narodom tako v pesmi kot v prozi in drami odkrivali svojo globino ter nam ustvarili baročno razkošne umetnine — z genialnim razmahom in poletom svojega duha oživljali najvažnejše dobe slovenske zgodovine — s svojimi Tolminci, reformatorji in drugimi Slovenci utrjevali vero v zdravje in zakoreninjenost Slovencev v našo prelepo slovensko zemljo, zlasti pa z vsemi svojimi deli bodrili slovenskega duha, naj z vero v Boga in domovino zaupa v srečnejšo bodočnost. Prizadevam si, naj bi vam domovina ob jubileju izkazala vsaj del dolžne vam hvaležnosti, zaradi žalostnih časov vsaj skromno, zato pa tem bolj iz srca, s častjo in spoštovanjem, ki ste si ga res zaslužili. Svojim najtoplejšim čestitkam in izrazom hvaležnega občudovanja vašega dela dodajam prav prisrčna voščila, naj vam Vsegamogočni še mnogo let radodarno blagoslavlja vašo voljo za delo ter vam zato podeli zdravje in moči v čast in slavo vse slovenske domovine.«

Po končanem nagovoru in izraženih čestitkah je izročil predsednik general Rupnik počastitveno vezilo z dekretom o častni dosmrtni dokladi k pokojnini v mesečnem znesku po 1000 lir. Slavljenec se je, vidno ginjen, prisrčno zahvalil za počastitev. Poudaril je, da velja, da ostane to, kar je bil, in da bo nadaljeval z izpolnjevanjem nalog, ki si jih je začrtal. Zatem so čestitali pisatelju-slavljencu vsi navzočni odlični predstavniki našega kulturnega življenja in snovanja: predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti vseuč. prof. dr. inž. Vidmar, rektor ljubljanske univerze vseuč. prof. dr. Milko Kos, komisar mestne občine ljubljanske direktor Jančigaj, bivši podban dr. Stanko Majcen, šef prosvetnega oddelka prof. dr. L. Šušnik, predstavniki ljubljanskega tiska s predsednikom Novinarskega društva glavnim urednikom »Slovenca« g. R. Jurčcem na čelu ter zastopniki nekaterih uradov pokrajinske uprave. Po skupnem slikanju je bila pomembna kulturna slovesnost zaključena.

Obvestila „Prevoda"

Razdeljevanje krompirja

Ljubljanski potrošniki si bodo nabavili od 28. oktobra do 2. 2. novembra po **1 kg krompirja na 1. odrezek nakaznice za krompir** pri naslednjih tvrdkah: Kmetijska družba (Novi trg 3), Kmetijska zadruga (Majstrova ul. 10), Nabavljalna zadruga drž. uslužbencev (Vodnikov trg), Jelačin Ivan (Napoleonov trg), Zapiatil Angela (Galjevica 9), Kačar Franc (Vodnikova cesta 87), Gospodarska zadruga (Bleiweisova), I. del. konzum, društvo (Kongresni trg), Skupna nabavna zadruga (Dunajska cesta 12), Jurčič (Dunajska cesta), Pezdir Ivan (Gradišče), Lunder (Rožna dolina), Druškovič (Zelena jama), Marolt Karel (Trnovska), Mlakar Rudolf (Jernejeva), Jereb Rudolf (Glince), Nabav. zadruga usl. drž. železnic (Masarykova), Legat Anton (Miklošičeva) in Marinko Terezija (Prisojna).

Razdeljevanje jabolk

Od 28. oktobra do 2. novembra se bo razdeljevala prva pošiljka jabolk, in sicer **samo za otroke do 18. leta** starosti na odrezek **A** dodatne živilske nakaznice za mladino za mesec oktober, in sicer **po 4 kg na osebo.**

Razdeljevale jih bodo naslednje tvrdke: Trgovci s sadjem na drobno. Kmetijska družba (Novi trg 3), Gospodarska zveza (Majstrova ul. 10). Kmetijska zadruga (Majstrova ul. 10). I. delavsko konzumno društvo (Kongresni trg), Gospodarska zadruga (Dunajska c. 9). Nabavna in prodajna zadruga drž. uslužbencev (Vodnikov trg). Nabavna in prodajna zadruga uslužbencev drž. železnic (Masarykova c.).

Poziv trgovcem

Vsi razdeljevalci racioniranih živil, to je trgovci, zadruge in peki mesta Ljubljane, morajo najkasneje do dne 2. novembra prijaviti Pokrajinskemu zavodu v Ljubljani, Novi trg št. 4, II., soba št. 14, točno stanje zalog z dnem 31. oktobra 1943 za naslednje blago: stara enotna moka, čista pšenična moka, ržena moka, ječmenova moka, koruzna moka, testenine, riž, olje, maslo, mast, slanina, sladkor. Prijava mora biti pismena, s podpisom in štampiljko tvrdke.

BELEŽNICA

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 28. oktobra; Simon in Juda.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Germanin.
Kino Sloga: Baron Trenk.
Kino Union: Prodani stari očka.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Bleiweisova cesta 6; Hočevar, Celovška cesta 62; Gartus, Moste, Zaloška cesta 47.

Svojevrsten nasprotnik alkohola

V Barcy pri Parizu so aretirali oni dan nekega uslužbenca veletrgovine z vinom, ker je preveč navdušeno mešal vino z vodo. Pri tvrdki je služil že več let in užival je splošno zaupanje. Med zasliševanjem je izjavil, da ni ravnal iz koristoljubja, temveč da so ga vodili idealni nagibi. Iz mnogih sodov je izpustil skoraj vse vino in dolival vodo, da bi obvaroval ljudi pogubnih posledic pijančevanja. To je delal kot odločen nasprotnik alkohola. Sploh je sprejel službo pri veletrgovini z vinom z namenom, da bi mogel praktično delati kot nasprotnik alkoholnih pijač. Policijska preiskava je res pokazala, da je igral aretiranec važno vlogo v društvu abstinentov. Niso mu pa hoteli verjeti, da bi bil vino iz sodov kar razlival. Najbrž ga je skrivaj prodajal.

Rak velikan

Največji in najbolj čuloviti rak je ogromen morski rak Macdocheira kaemofferi, ki živi ob japonskih obalah. Dolg je 2 m, razrostrt pa 3 do 5. Živi na morskem dnu v raznih globočinah. Že njegovo čelo kaže, kako se žival prilagodi okolici, v kateri prebiva. Ko vidi človek prvikrat ta nestvor, se ga ustraši: kmalu pa se prepriča, da ni žival čisto nič nevarna. V tekoči vodi je rak popolnoma neokreten, na suhem pa komaj vzdrži svoje ogromno leto in se jezno pomika. Umljivo je, da postane ta rak zelo lahko plen grabežljivih morskih roparjev.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Četrtek, 28. oktobra ob 16.30: **Potopljeni svet.** Red Četrtek.
Petek, 29. oktobra ob 16.30: **Cvetje v jeseni.** Red Prvi.

Stanko Cajnkar: »Potopljeni svet«. Drama v štirih dejanjih. V njej je podal dramatik razdvojenost človeka, ki je izgubil svoje duševno ravnotežje, razkriva disharmonijo med srcem in dolžnostjo. Glavna oseba je duhovnik na življenjskem razpotju, v odločilnem trenutku, ko zapusti pot dolžnosti in sledi srcu, njegovo očiščenje v razočaranju in tegobah in povratek k večnim zakonom, k zvestobi človeka do naložene mu naloge. Osebe: Dr. Velnar — Gregorin, Lilijana Garnierjeva — Severjeva, monsignor Ciril — J. Kovič, Vivina Garnierjeva — Pugljeva, Klara Vignjeva — Boltar-Ukmarjeva, delavec — Blaž. — Režiser: E. Gregorin.

OPERA

Četrtek, 28. oktobra ob 16.: **Netopir.** Red A.
Petek, 29. oktobra: Zaprto.

RADIO LJUBLJANA

ČETRTEK, 28. OKTOBRA

8.30—9.00: Jutranji pozdrav! 9.00—9.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.20—12.30: Glasbeni uvod. 12.30—12.45: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.45—14.00: Koncert glasbe za razvedrilo; igra Radijski orkester, vodi dirigent Drago Mario Šijanec. 14.00—14.15: Poročila v nemščini. 14.15—15.00: Popoldanski koncert. 17.00 do 17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15—17.45: Popoldanski koncert. 17.45—18.00: Narodopisno predavanje. 19.00—19.30: Slovenska glasba: igra Radijski orkester, vodi dirigent Drago Mario Šijanec. 19.30—19.45: Poročila v slovenčini. Poročilo nemškega vrhovnega poveljstva v italijanščini. Napoved programa za naslednji dan. 19.45—20.00: Mala medigra. 20.00—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—20.45: Koncert Klasičnega tria. 20.45—21.15: Strauss: »Smrt in preobrazenje,« Op. 24. 21.15—22.00: Vojaške pesmi. 22.00—22.10: Poročila v nemščini.

Zlogovnica št. 50

a — bel — bog — bra — ča — čar — čec — ček — da — daž — e — gul — ham — ho — i — in — ir — ja — je — ji — jo — ka — kar — ke — kle — ko — kri — le — li — lov — na — na — na — nar — ni — no — nu — o — o — o — pa — pan — pe — po — rav — ro — so — ten — to — tre — tun — va — va — va — ve — ver — vi — vo — vre — zmaj — žar.

Iz teh zlogov sestavi 18 besed s pomenom: 1) Sienkiewiczev roman, 2) slovansko božanstvo, 3) grad na Krki, 4) okrogla stavba (tuj.), 5) naslovna oseba Swiftovega spisa, 6) mesto v Šleziji, 7) vas pri Cerkljah, 8) obuvalo, 9) slovenski nabožni pisatelj (u, 1845), 10) vrsta usnja, 11) vas pri Mokronogu, 12) Aškerčev dramatski spis, 13) vrsta žganja (srb.), 14) svetopisemski očak, 15) sundski otok, 16) Prešernova romanca, 17) velika pesnitev, 18) skupina živalstva.

Prve črke, brane navzdol, in tretje navzgor povedo citat iz Prešernovih Zabavljivih napisov.

Rešitev zlogovnice št. 49

1) Analfabet, 2) ožemček, 3) univerza, 4) azbuka, 5) Jurčič, 6) skleda, 7) Sambesi, 8) Singapur, 9) Carigrad, 10) Navje, 11) Novara, 12) Bengasi, 13) Adamič, 14) Irsko, 15) Mezopotamija, 16) Znojmo, 17) Svarog, 18) Stična, 19) Sporadi, 20) Avrelijan, 21) aneroid.

»Naženi z burklami naravo, vendar se znova ti povrne.«

DNEVNE VESTI

— **Iz trgovinskega registra.** Pri Automontaži d. d. se izbriše zbog smrti prokurist Dane Zalesjak. Izbriše se Moles, trgovsko industrijska družba z o. z. v Ljubljani zaradi končane likvidacije.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list šefa pokrajinske uprave v Ljubljani« številka 86. z dne 27. oktobra 1943. objavlja naredbo o izvrševanju javne oblasti po Vrhovnem komisarju na operacijskem czemlju »Jadransko primorje«, naredbo o upravljanju Ljubljanske pokrajine, razglas o postavitvi šefa pokrajinske uprave Ljubljanske pokrajine, naredbo o liri kot zakonitem plačilnem sredstvu, naredbo o podaljšanju odmere zgradarine za davčno leto 1944. in odločbo o zaplembi imovine upornika ing. Serneca Dušana.

— **Nove odredbe glede hitrosti tovornih avtomobilov.** Državni prometni minister je s posebno uredbo določil največjo dopustno hitrost za tovorne avtomobile. Po tej naredbi bodo smeli voziti tovorni avtomobili največ z brzino 35—50 km na uro.

— **Gustav Frenssen — 80 letnik.** Te dni je praznoval svojo 80 letnico schlesviški književnik Gustav Frenssen, ki je ob pričetku našega stoletja zaslovel zaradi svojega romana »Jörn Uhl«, ki je vzbudil pozornost v vseh evropskih kulturnih krogih. Frenssen je bil svojčas protestantski podeželski pastor. Je zelo plodovit pisatelj, med njegovimi umetninami so najbolj znane »Bismarck«, »Bratje«, »Pastor iz Poggseeja« in »Oto Babendieck«.

— **Umrla je zaslužna babica.** V Celovcu je umrla gospa Jožefa Fograschy, ki je bila zelo znana babica. Celovške matere jo bodo ohranile v najlepšem spominu.

— **Junaške smrti** je umrl v izvrševanju svoje dolžnosti Obersturmführer SA Herman Loitpold iz Kranja. Bil je imejitelj številnih odlikovanj.

— **Napredek rumunskega kmetijstva.** V Rumuniji bodo obdelali s pšenico 3 milijone ha. Pšenica zadnje žetve je bila zelo dobra; zaradi tega bodo lahko razdelili letos kmetovalcem manj semen. Zaradi suše letos ne bodo mogli gojiti ogrščice. Računajo, da bo dala zgodaj s koruzo obdelana zemlja dobro žetev.

— **Smrt znanega nemškega književnika.** Nemški pisatelj prof. Oto Erler je nenadno umrl in sicer kmalu po krstni predstavi njegove drame »Krvni prijatelji« na odru draždanskega državnega gledališča. Bil je dolgo vrsto let dramaturg draždanske drame. Napisal je več odrskih del, posebno znana so »Giganti«, »Car Peter« in »Marfa«. Ob svoji 70letnici je prejel Goethejevo kolajno za umetnost in znanost.

— **Nezgode.** Po vsem telesu se je opekel pri delu 35letni slikarski pomočnik Alojzij Panik iz Maribora. Nogo si je zlomil pri padcu 13letni Karol Ratajc iz Tezna pri Mariboru. V Studencih pri Mariboru je povozil avto 3letno Herto Sitarjevo, ki je obležala z zlomljeno desno nogo. Ponesrečenci se zdravijo v mariborski bolnišnici. V celjski okolici je padel z okna 9letni Danijel Jegričnik, ki je dobil smrtne poškodbe.

Dolžnost vseh prebivalcev mesta Ljubljana je sodelovanje pri pripravljalnih delih za zaščito pred letalskimi napadi

---

Genoveva Fox: 21

DEKLE Z MEJE

Roman

»Kako ste jih zasledili, tihotapce?« je povprašala mati Owensova, ko je sosed čakaje stal pri ognju in si mel roke.

»Nu... eh... S Petrom sva šla iskat junce, ki so še vedno na spodnjem pašniku. Plot so bili podrli, hudimanščki, in dolgo jih nisva mogla najti. Nazadnje začujeva v gozdu nekakšno lomastenje. Vendar že, si misliva. Ha, živina je res bila, kar lepa čreda, toda gonjači — nu, skratka, prebito kmalu sva vedela, koliko je ura.«

»Zdaj pa moram na konja. Vaš mož je gotovo že nestrpen. Lahko noč.«

In že je bil zunaj.

»Čudno,« je rekla mati Owensova, ko je zaprla vrata. »nič prav ni hotel z besedo na dan. In tisto zastran juncev...«

Izabela je osuplo prikimala. Če je Allen sam tihotapec, kaj mu je treba sleditи za drugimi? Pa ne, da bi se Peter ukvarjal s poslom, ki oče nič ne ve o njem? A kdo je bil potem oni drugi mož, ki ga je takrat videla ob reki?

»Nemara se je premislil, zdaj, ko je res vojna,« je spravljivo rekla mati. Pomolčala je nekaj minut, nato pa spet zamišljeno dejala:

»In vendar... Allen je bil drugačen kot po navadi...«

Preden je minila ura po odhodu mož, je že zaškrabljalo po šipah.

»Brr, kakšna burja.« se je dedek razhudil in zakašljal, kakor da sedi zunaj, ne pa v topli izbi.

Mati Owensova in Izabela sta strmeli v ledeno skorjo, ki je pokrivala okna.

»Upam, da se bosta ob tem vremenu kmalu naveličala laziti po gozdih. Tale Allen...« je nejevoljno rekla mati Owensova.

»Spominjam se take noči — da, natanko takšna je bila kakor nocojšnja, seveda že bolj proti koncu meseca — ko je zalotilo Amosa Tuttla v gozdu, da je potem tri tedne ležal v postelji —«

»Ne kliči vraga, oče,« mu je segla mati Owensova v besedo

Kaj slabe volje so sedeli okrog ognja. Plamen je nemirno plapolal.

Še potem, ko je legla Izabela spat, je nekaj časa bedé ležala v postelji in poslušala babje pšeno, kako je prasketalo po oknih, ter stregla na peket vračajočih se konj po ledeni, zamrzli cesti. Toda peket se je oglasil šele pozno po polnoči, v zgodnjih jutrnjih urah, ko ga Izabela ni več slišala.

»Bela! Kaj si že spet zaspala?« Nekaj očitajočega je bilo v glasu gospe Owensove, ki se je razlegel gor v podstrešje.

Malce skesana, v svesti si, da so jo že enkrat klicali, pa je znova zaspala, je Izabela planila iz gnezda, ki ga je bilo njeno vitko telo izvotlilo na pernici. Obstala je na ogoljenem predposteljniku ter jadrno vrgla srajco in spodnjico čez glavo, komaj čakaje, da bi zvedela, kakšni so uspehi lova na tihotapce. V nekaj trenutkih je bila napravljena — z gladkimi, svetlimi lasmi, do vratu zapeto volneno obleko in krepko zadrgnjenimi jermeni na težkih čevljih.

»Ali so tihotapce dobili?« je vprašala, kakor hitro je prišla dol.

Usta matere Owensove, ki so bila drugače tako mehko začrtana, so imela danes nekam trd izraz.

»Kaj še. Stari lopov Allen jim jo je nagodil. Po slabi cesti je jezdil pred njimi več milj daleč v gozdove. Potem jame ostajati zadaj. Pravi, da njegov konj ne dohaja drugih. Sčasoma spoznajo, da se je potuli in odjahal nazaj. Oče pravi: kar on ve, v teh gozdih sploh ni bilo nikoli tihotapcev. Allen jih je zvabil v okolico Robin Hoodovega skednja, samo da bi jih spravil na krivo sled, medtem ko so tihotapci, kdor koli so bili, gnali živino po glavni cesti. Da uporabljajo take zvijače, sem že prej večkrat slišala; a niti v sanjah mi ni hodilo na misel, da bi se utegnil stari Allen tako ponižati. In še, ko sta bila z očetom zmerom najboljša prijatelja!«

Schriftleiter — Urejuje — Redattore: Rudolf Ozim — Für »Narodna tiskarna A. G.« als Druckstelle — Za »Narodno tiskarno d. d.« kot tiskarnarja — Per la »Narodna tiskarna s. a.« quale stampatore: Fran Jeran — Für den Inseratenteil verantwortlich — Za inseratni oddelek odgovorja — Responsabile per la parte pubblicitaria: Ljubomir Volčič